

Результати опитування керівників підприємств Харківської області щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2025 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Харківської області в III кварталі 2025 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Харківської області** у III кварталі 2025 року свідчать, що, незважаючи на війну, брак кваліфікованих працівників та подорожчання енергоносіїв, **респонденти очікували зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні**, однак мали стримані очікування щодо перспектив розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікувалося подальше зростання цін. Девальваційні очікування залишалися високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 9.3% (у II кварталі 2025 року – 6.5%) (графік 1), у цілому по Україні – 6.1%. Найоптимістичніше були налаштовані респонденти підприємств переробної промисловості (баланс відповідей – 27.3%), водночас респонденти підприємств сільського господарства мали негативні очікування («мінус» 20.0%);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікували, що зростання споживчих цін перевищить 10.0%, становила 54.5% (у попередньому кварталі – 47.7%), у цілому по Україні – 57.9%. Головними чинниками інфляції респонденти продовжували називати воєнні дії та їх наслідки (відмітили 93.3% респондентів), витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікувало 75.0% респондентів (у II кварталі 2025 року – 78.3%), у цілому по Україні – 83.9%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 11.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 2.2%), у цілому по Україні – 1.7% (таблиця);
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 8.9% (у II кварталі 2025 року – 4.3%). Респонденти також очікували вищі темпи зростання обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 38.5% (у попередньому кварталі – 18.8%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 11.0% та 16.1% відповідно;
- **інвестиційні видатки на виконання будівельних робіт і на машини, обладнання та інвентар на поточному рівні:** баланси відповідей – по 0.0% (у попередньому кварталі – 6.5% та 17.4% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 0.0% та 4.3% відповідно;
- **помірне збільшення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – 2.2% (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 4.4%;
- **нижчі темпи зростання цін на товари / послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 68.2% і 44.4% відповідно (у попередньому кварталі – 78.3% і 60.9% відповідно). Найвищі оцінки щодо зростання цін на продукцію власного виробництва в підприємств торгівлі та інших видів економічної діяльності (по 71.4%) (графік 6). Очікувалося, що на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину та матеріали, енергоносії та вартість трудових ресурсів та ціни на енергоносії (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 53.5% та 43.2% відповідно (у попередньому кварталі – 60.0% та 42.2% відповідно) (графіки 4, 6).

Найбільше обмежували спроможність підприємств області нарощувати виробництво воєнні дії та їх наслідки (відмітили 95.6% опитаних), брак кваліфікованих працівників та занадто високі ціни на енергоносії (графік 5).

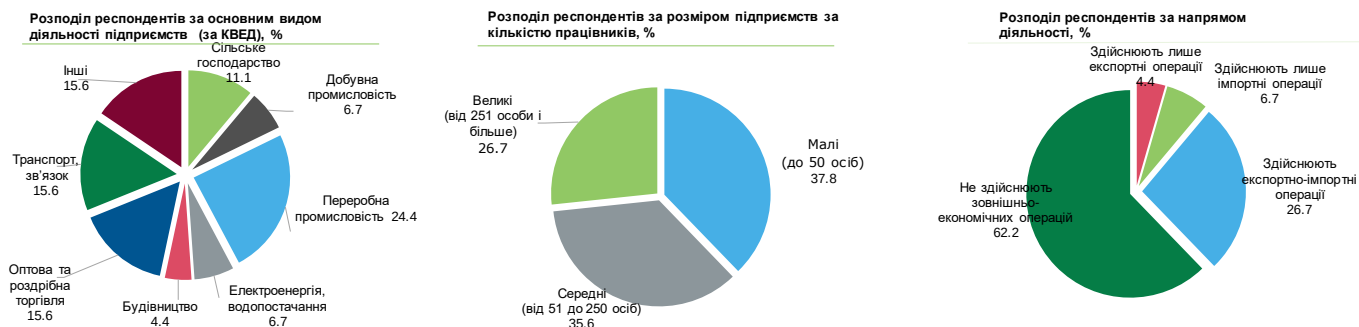
Респонденти очікували зростання потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити, надавали перевагу запозиченням у національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів останнім часом стали жорсткіші (графік 9). Наявність інших джерел фінансування, занадто високі ставки за кредитами та надмірні вимоги до застави – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 10).

Усі респонденти області зазначили, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 96.1%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

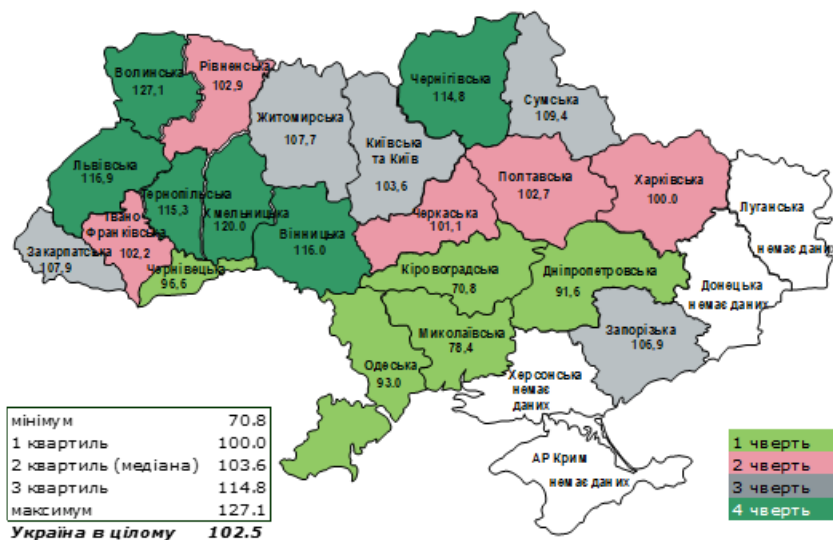
- **поточний фінансово-економічний стан поганий:** баланс відповідей – «мінус» 22.2% (у II кварталі 2025 року – «мінус» 8.7%), у цілому по Україні – «мінус» 4.5%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва вищий, ніж нормальний:** баланс відповідей – 4.5% (у попередньому кварталі – 0.0%);
- **підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 18.6% (у попередньому кварталі – 26.1%).

Паспорт вибірки^{1, 2}

- період проведення – 31 липня – 28 серпня 2025 року;
- опитано всього 45 підприємств;
- репрезентативна за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значень показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Харківської області щодо їх ділової активності (за складовими)

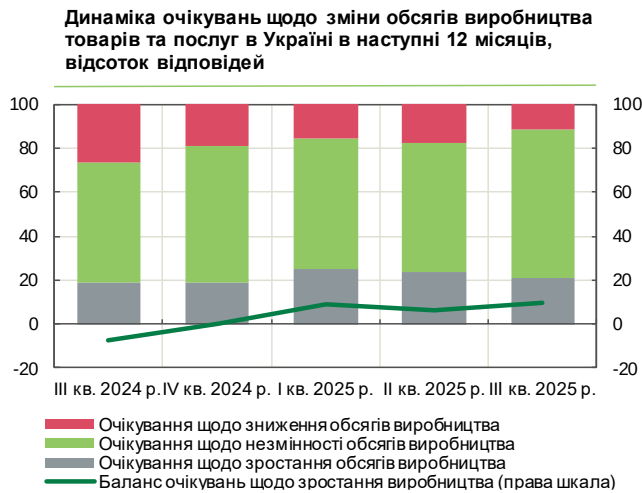
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2024 р.	IV кв. 2024 р.	I кв. 2025 р.	II кв. 2025 р.	III кв. 2025 р.
фінансово-економічного стану	-23.8	-16.7	7.0	-2.2	-11.1
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	0.0	0.0	18.2	4.3	8.9
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-7.3	-6.4	-15.9	6.5	0.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	2.5	4.3	-4.5	17.4	0.0
кількості працівників	-21.4	-2.1	0.0	0.0	2.2

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

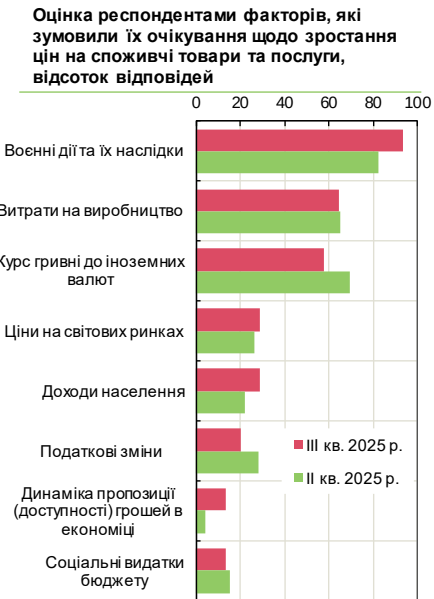
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

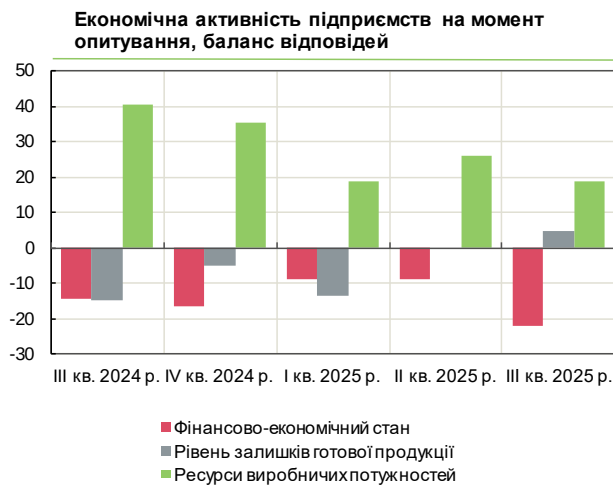
Графік 1

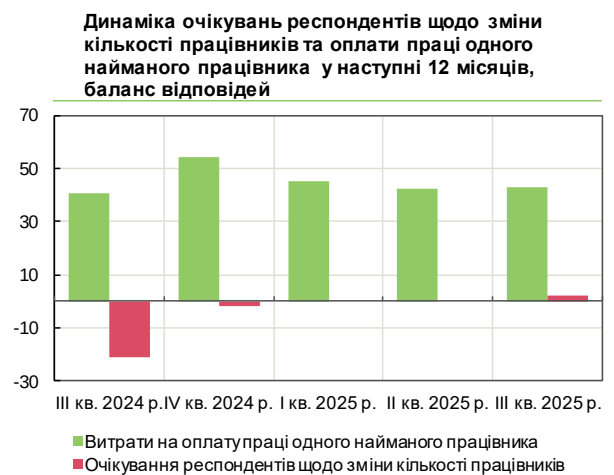
Графік 2

Графік 3

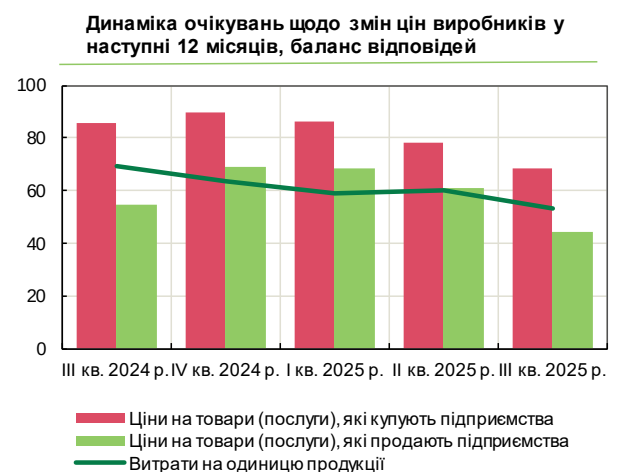
Графік 4

Графік 5

Графік 6

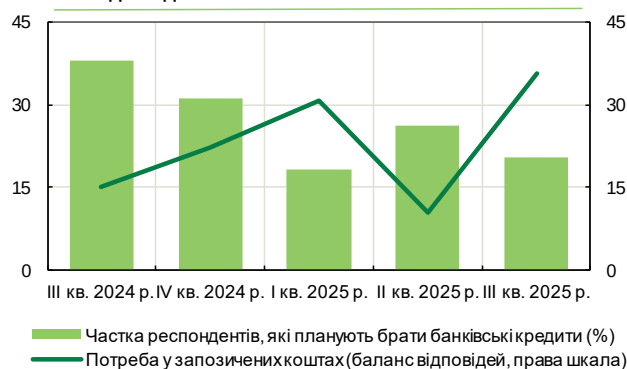
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

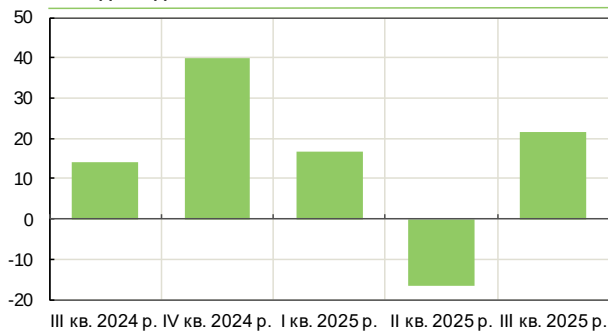
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

